

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

Xd. 28,

DISPUTATIO XX.
DE ANIMA IN GE-
NERE, EIVS DEFINITIONEM,
originem, sedem, & immortalitatem
explicans.

Quam

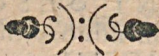
D. O. M. A.
SVB PRÆSIDIO

TOBIÆ KNOBLOCHII,
Marcobrettani Fr., Med. & Phil. D.

*In celeberrima Witebergensium Academia
defendendam suscipiet*

Nicolaus Olschlegelius
Lobensteinensis Variscus.

Ad diem 11. Iulij, horis & loco notis.

VVITEBERGAE,
Typis Cratonianis per Iohan. Gorman.

Anno c17 13 CVII.

Reverendo & Clarissimo

V I R O

Dn. CASPARO BRASTIO,
Ecclesiae Lobensteinensis Pa-
stori, ejusdemq; *διοικητας* Superintendententi vigilan-
tissimo, Promotori suo summo observan-
tiae studio colendo;

Ut &

Amplissimis & Prudentissimis Viris,

Dnn. Consulibus, caeterisque
Reipub. Patriae senatoribus dignissimis, Ma-
cenatibus suis aeternum honorandis,

Nec non

Viro Integerrimo

DN. IOHANNI ÖLSCHLEGELIO,
civi Lobensteinensium primario, agnato &
fautori suo itidem colendo,

*Disquisitionem hanc Theologi-
co-Philosophicam*

Dicat

Nicolaus ölschlegelius,
Respondens.

Prooemium.

VM ORGANORVM HVMANI
mani corporis, quæ anima informare debet, cognitio admodum jucunda, & utilis ex disquisitionibus superioribus proximis satis perspecta nobis, atq; cognita sit: Consequens nunc esse videtur ut sine ulteriore mora ad animæ ipsius humana, partis nimirum hominis diviniissimæ & nobilissimæ accuratam nos cum *Ω*iq; accingamus.

Et quidem cum ex professo & principaliter in disputationibus proximè antegressis satis superq; de corporis anatomia à nobis actū: opere precium esse videtur, ut nunc quasi *ε*v *π*υγῶδ_ω in transcurso hīc in calce breviter animæ tractationem, cum generalem, quoad definitionem ejus originem sedem, & c. tum specialem quoad potentias ejus & facultates attingamus. Idq; hanc potissimum ob causam, quia unumquodq; per propriam suam cognoscitur formam. Animam autem corporum animatorum formam, cum doctissimis Peripatetica Philosophia assertoribus, manente interim salva aliorum sententia, asseverare haud dubitamus: Per animam enim corpus animatum est id quod est. Nam homo aut per corpus erit homo, aut per animam. At non per corpus, quod est materia. Ergo per animam. Nec per tertium aliquod. Quia illud aut esset substantia aut accidens. Non substantia. Alicubi enim in homine tres essent substantiæ: Nec accidens: quia accidens non constituit substantiam. Firma itaq; & immota nostra manet sententia, animam videlicet formam esse corporis animati. Quocirca cum corporis animati historia rectè intelligi sine aliqua saltem animæ cognitione nequeat: Nos paucis duntaxat de anima differendum putamus.

C A P. I.

1. De generali autem anime tractatione (specialem ad insequentem *ἐξέμων* reijcientes) hac vice acturi, necesse habemus, ut certis nos cancellis includamus; ne aliquibus extra oleas, quod dicitur, vagari videamur. Ideoq; totam hanc disputationem nostrā, que in genere anime tractationem, ut dictum, suscipiet, tribus in partibus rectissimè dabimus absolutam. Primo enim dicemus de anime definitione ejusdemq; explicatione legitima: Deinde de anime origine, & deniq; de ejusdem sede propria. Quibus ita omnibus ordine enodatis, colophonis loco questionem de anime immortalitate, satis quoq; nobilem paucis lubet attexere.

2. Principio igitur, cum omnis que à ratione suscipitur de re aliqua institutio debeat à definitione proficisci: ut intelligatur, quid sit id, de quo disputetur, monente. 1. offic. Tullio: ideo & nos à definitione rem inchoabimus presentem. Quia verò definitio Philosopho 1. Top. 4. alia est τὸ ὀνόματι, & nominis: alia vero τὸ πρᾶγμα, & rei: idcirco de nominis definitione, quam rectius nominis notationem dicimus, initium faciemus.

3. Dicitur autem anima (ἢ ψυχή Grecis dicta à ψύξι, & quod frigus significat: cō quod Thales & Hippon Philosophi antiquiores animam ex aqua elemento omnium, ut quibusdam falso videtur, frigidissimo ortam adseverabant, teste Aristotele lib. 1. de anima cap. 2. text. 32. que notatio tum ab adjuncto proprio erit petita) nonnullis à voce ἀνέμω, que ventum significat: quod secundum gentiliū opinionem absurdam sane, anima ventus sit, cum aërem ore attrahentes videamur vivere. Sed hoc apertissimè falsum esse, patet ex eo: quod homo multo prius vivat, & per consequens etiam animam habeat. quàm aërem ore capiat: quia in genericis etiam utero, quod extra omnem dubitationis aleam positum statim vivit fœtus, ut Ihdorus lib. 1. cap. 1. annotat: ubi quoq; existimat, animam hoc nomen suum à gentilibus accepisse.

4. Perum

4. Verum hoc ut sit in medio nos suis Auctoribus defendendū relinquentes, arbuturamur hanc quā modō adduximus ipsius legitimam esse notationem, etiam à sacris litteris non multum discrepantem: cum anima in ipsa creatione prima à Deo ipso nominetur vitæ spiraculum Genes. 2. v. 7. eò quod à Deo primo homini sit inspirata: Et ita à spirando, quod Grecis *ἀνεμι* est, à quo *ἀνεμ* derivatum volunt, dicta, notatione videlicet à causa efficiente deprompta.

5. Isidori quidem loco antea citato notationem propriam, (cum illa ex Isidoro thesi: producta aliorum sit) ab effectu proximè sumtam, quod nimirum anima corpus, cui (ut ille falsò opinatur) infunditur, animet, & vivificet, quilibet per nos acceptare poterit. Interim tamen hoc addimus, quod prior illa thesi quarta comprehensa, ut cum sacro codice conveniens, nobis nihil planè morantibus, quod ex eadem latina lingua coloniā excerpta non sit, magis arideat.

6. Nominis definitionem rei ipsius definitio confessim excipit. Quandoquidem verò anima vocabulum equivocum est: & omnis equivocatio mater erroris & confusionis rectè dicitur: ideo ne in errorem & devium arripiamur quævis hæc nobis necessariò erit enodanda.

7. Competit enim anima vox tam brutis animantibus, immò & plantis ipsis: quam homini, omnium animantium principi ac Domino, & creaturæ post angelos nobilissima. Illorum tamen anima ab huius longo distat intervallo. Siquidem brutorum anima vel ex materia & sanguine orta, est vel temperamentum, vel spiritus ut patet ex Levit. 17. vers. 11. & 14. Item ex Deuteron. 12. vers. 23. Quare etiam Iudeis in Dei populo sanguinis usus ob hanc potissimum causam, quod animam eorum contineret, severissimè fuit à Deo per Moysen prohibitus: ut præter loca modò citata etiam textus Actor. 15. vers. 20. clarissimè documentis comprobat.

8. *Ut verò brutorum anima ex corpore a materia originem trahit; unde etiam cum ipsi brutorum corporibus interit ac moritur: Ita contra hominis omnis corporalitatis expers, immortalis est, & permanet: ut in disputationis conclusione fusius demonstrabitur.*

9. *De hac brutorum anima nobis hic περὶ τὸς sermo non est: nisi quod d. Negas per analogiam quandam ea, quae ipsi cum hominis anima communia sunt, accommodemus. Quandoquidem autem Aristoteles tam generalem nobis animae definitionem reliquit: quae homini cum brutis, & plantis etiam ipsi communis sit: quaeque sit inseparabilis, & à corpore, cum quo simul interit & moritur, separari minimè possit: ea propter nos brevibus tantum eam attingentes, postea perfectiorem, specialioremque hominis, à Theologia nostra adjui, quae nobis relictissimè suppetias hic ferre poterit, subnectemus.*

C A P. II.

1. *Racensetur autem illa, cujus modo mentionem fecimus, Philosophi definitio lib. 2. de anima capite 1. tex. 6, hujusmodi: ψυχὴ ἐστὶν ἐντελέχεια, ἢ πρώτη σωματικὴ Φύσις ὄργανικῆ ζωῆς ἐξουσία δυνάμει, hoc est, anima est actus primus corporis naturalis organici vitam habentis potentiā.*

2. *Hic ad duo animadvertendum esse meminerimus. Primò ad definitum, deinde ad definitionem ipsam. Definitum, quòd est anima, licet hoc tempore non facile à quoquam negetur, quòd sit; Imò Aristoteles in libris de Anima, cum sit manifestissima, hanc quaestionem praetermittit: tamen olim Dicaearchus, in sermone, quem Corinthi habitum, tribus libris exposuit, Pherecraten Phthiotam senem differentem induxit, neque in homine inesse animam vel animam, nec in bestia: si Ciceroni in principio lib. 1. Tusc. quaest. credimus. Et D. Athanasius refert suo tempore multos, qui animam omninò negarent, inventos fuisse.*

3. *Quòd autem anima sit, Theologicè probatu facile est. Expressis*

pressis enim verbis mentionem facit Moses Genes. 2, vers. 7. Spiraculum ipsius vitæ, quod animam dicimus. Imo vel ex sexcentis locis alijs ex scriptura sacra petitis quibus tamen hic accusulandis super sedemus, idem est manifestissimum. Sed tamen nec omnino philosophica difficilis est rei hujus probatio; quamvis hæc à posteriori tantum anima cognitio intellectui sese nostro insinuet.

4. Discedente enim anima tanquam omnis motionis & operationis causa ac principio nulla amplius superesse potest actio. Si quidem sublata causa ejus effectus quoque evanescit una & è vestigio quidem tollitur. Sic enim Lavendula post animæ suæ interitum amplius non crescit: sic Elephas anima absente non amplius edit, licet alias voracissimus: sic merula anima deficiente ad volandum inepta: sic cada ver deniq. hominis immotum planè humi jacet ac procumbit. De quo non ineleganter scribit Hieronymus Fracastorius in dialogo de anima pag. 513. Videntur, inquit, quicumq. audiunt nomen animæ, principium quoddam vitæ intelligere in his corporibus, quæ vivere dici solent: Nam & vivere illa dicimus, cum animam habent, non vivere autem cum illa carent. Ex quibus omnibus liquet, fuisse aliquid unde hæc operationes jam quidem in corporibus istis deficientes, dependentiam suam olim habuerint: quamvis id à priori intelligere non valeamus.

5. Definito ipsa statim definitio succedit: quæ ex genere constat & differentia sua specifica, ut legitima definitio solet. Genus ejus est ἐνδεξεία, id est, actus sive forma, à τείλω ita nuncupata, quod rei cui assignatur τὸ ἐντελὲς εἶδος τὸν τρέφει, & in ijs, ut sint, quod sunt perficiat: unde & ἐνδεξεία à perficiendo nomen suum sortitur. Hujus generis notatione anima cum alijs actibus, corpora naturalia perficientibus & informantibus convenit.

6. Quia verò actus hujusmodi alius est primus, quem in specie quandoq. ἐντελέξειαν appellare solemus: secundus alius, quem ἐργάζαν aut ἐνδεξείαν distinctionis ergò nominare possumus: ideo in definitione Aristotelica vocabulum primus, quod primam in differentia

ferentia specifica restrictionem parit additur: ne videlicet anima, actus secundus, hoc est, mera operatio & commotio à forma promanans in ipsis membris organicis existimaretur.

7. Altera differentia particula est vox corporis, addita ad differentiam actuum purorum & simpliciter separatorum: qui ab omni materia commixione sunt planè alieni: quig sunt actus se-ipsis existentes, nullumq; corpus informantes, quales sunt angeli, aut secundum Philosophorum opiniones, intelligentia cælestes, quæ tantùm Metaphysicæ sunt considerationis.

8. Hæc particula satis iterum patitur limitationis. Non enim simpliciter & à se dicitur corpus quæ corporis: sed corporis 1. phisici seu naturalis: quo distinctio fiat à corporibus arte fabricatis: quæ vita expertia, nec insita moventur virtute. Qualia sunt omnis generis avoquæ, horologia: & olim columba volatilis lignea, ab Archyta Tarentino conficta, hujus generis est gallus quoq; æneus in horologio Argentinensi, singulari industria factus, ut certis horis cantaret: Musca item ferrea Norimbergensis, quæ circa mensam volabat. Adde his: Aquilam ferream Norimberga ex urbe ultra mœnia in accursum adventantis Imperatoris evolantem, statimq; in urbem redcuntem: nec non virginem stature admodum longæ ceream Witeberga nupere tempore à multis, cive quodam Norimbergensi dante occasionem, visam, quæ sola saltare, caput inclinare, oculos atq; manus magna cum adspectantium delectatione mirifice potuit movere. Hujusmodi deniq; sunt multa alia artificiosè composita, quæ omnia huc transferre nimis longum foret: nec etiam hujus propriè est loci: quæ quidem moventur omnia, sed virtute adscititia.

9. Deinde organici, hoc est, certis varijsq; instrumentis, quæ sua natura cieri & moveri possunt pro nobilitate anima, & operationum multitudine, necessarijs instructi. Ejusmodi organa in corpore quidem humano sunt omnes partes tam similes, quàm dissimiles, per quas tanquam organa sua agit anima, & actiones vi-
tales

tales exercet: ut ex disputationibus notum precedentibus.

10. Deniq; etiam vitam dicitur habentis, id est, quod corpus à seipso neq; vitam, neq; viventis operationem habet: sed hæc omnia, tanquam ipsum animæ principium subsequentiæ, ab animâ accipit mutua, quæ corpori, vitam, motum, calorem naturalem, reliquosq; actus secundos largitur.

11. Atq; hæc definitionis Aristotelicæ, succincta ac brevius, quoad quidem fieri potuit, fuit explicatio: in qua jam quidem quiesceremus, si talis esset, quæ animæ humanæ, de qua potissimum hæc nobis questio, solum competeret. Verum quia res longè aliter sese habet, ut supra thesi 9. cap. 1. innuimus: Ea propter nobis ad perfectiorem animæ humanæ definitionem inquirendam, amplius erit progrediendum.

C A P. III.

1. Ea igitur talis esse poterit: Anima humana est Spiritus finitus, corpori à Deo primi parentis Adami inspiratus: & ex hoc in posterorum corpora vi benedictionis, cum semine humano traductus: qui cum corpore humano hypostaticè & naturaliter congregiendi, hominemq; constituens à corpore per mortis interventum suo tempore, ad diem usq; iudicij novissimum, erit separandus.

2. De definito cum antea satis dictum, hic nihil repetemus. Definitio ipsa (vel si mavis descriptio) ibidem ut supra, ex genere suo proprio & differentia est conflata. Genus ejus est, Spiritus, qui est essentia formata, rationalis & immortalis: quæ omnia spiritus attributa de anima humana prædicari possunt, partim in precedentibus percepimus: partim quoq; in mox subsequentibus audiri sumus.

3. Quoniam autem spiritus alius est infinitus, id est, essentia definiti & temporis & loci expertus, qualis est solus Deus: alius vero finitus, qui in certo quodam trā, hoc est in loco definito (ut 2. Physicorum de loco loquitur Melanchthon:) est, & vivit: ideo

B

distin-

distinctionis gratia adjecimus, quod anima sit Spiritus finitus, quo à Deo discernitur.

4. Cetera, quæ in definitione nostra addimus, animæ humanæ naturam ut cunq; nobis expositam exhibent. Et primò quidem subjecimus ejus originem: de qua cum in altero dissertationis hujus nostræ membro ex professo agere, animus sit, verba hæc plura non faciemus: nisi quod obiter tantùm notari velimus: extraordinariam esse. Evæ primæ nostrum omnium matris animæ productionem: quam non ex semine Adami, sed ex costâ ejusdem productam cum scriptura sacra. Genes. 2. vers. 22. asserimus.

5. Postea verò cum ex superiore quoque Aristotelica definitionis declaratione constet: quod anima actus sit impurus, id est, forma materiam, quam informat, requirens: Ea propter in definitione hac nostra diximus, quod cum corpore humano, tanquam materia sua informanda, hypostaticè & naturaliter congregiatur: & ita hæc duo, materia quæ corpus; & forma, anima quæ est, esse distinctorum, quod hominem nuncupamus, constituunt.

6. Porro quoniam anima ex earum quoq; formarum est numero, quæ à materia sua separabiles dicuntur, ideo postremo etiam, loco at extendu nobis fuit, quando illa separatio & à corpore distractio fiat. Non sit autem illa, ut quidam stultè sibi imaginantur, in somno: quod tum corpus sine anima dormitet, animâ interim nescio ubi locorum, peregrinante. Quemadmodum sunt, qui admodum anilem fabulam cantantes opinentur animam hominis à diabolo è corpore separari, atq; auferri posse: ut interfit veneficarum & sagarum Choreis in Bruccero monte institutis: corpore interea tanquam mortuo in lecto decumbente, donec anima ei vicissim inferatur.

7. Et hujus est loci fabulâ admodum ridiculâ: cujus mentionem facit Helinaudus Monachus lib. 13. Chronicorum, scribens: se ab Epando patruo suo, qui à cubiculis fuit Heinrico Re-
mensi Episcopo Ludovici Gallorum regis fratri, audivisse: quod
vide.

videlicet mustela similis bestiola alba ex militis dormientis ore aperto egressa rivum imposito gladio transjecit, & rursus ingressa sit os ipsius militis alijs spectantibus. Sed nugæ sunt, ut cuius etiam simpliciori constat, quales in Papatu multo plures pro veris fuerunt venditæ historijs: aut si verum, diaboli fuerunt prestigiæ, quibus hominibus, illo ut erant tempore, nimirum superstitiosis, persuadere fuit conatus, animam esse corpoream; ideoq; morti obnoxiam, teste Wiero Medico de prestigijs Daemonum.

8. Hanc autem opinionem, vel potius vulgi fabulam, nos, ut falsissimam, ita & impiissimam proclamamus. Separatio enim formæ cujuscunq; à materia sua sine corruptione rei à nulla creatura fieri potest. Dissociationem igitur hanc mortis duntaxat interventu fieri putamus: quando tum animæ piorum quidem ad sinu Abrahæ: impiorum verò ad locum tormentorum, ut sacra litera Luc. 16. vers. 22. nobis aperiunt, ab angelis deferuntur: ibiq; ad diem usq; novissimum judicij (quo ad corpora redire, & rursus cum ijs multo arctiore, quàm antea his in terris fuerunt, vinculo debent copulari) in pace tuto reservantur. Vnde animarum immortalitas, quam disputationis claussula tractandam sumet, cuius etiam liquidò apparet.

C A P. IV.

1. Atq; ita definitione animæ, quæ primum disputationis membrum constituit, explicata: ad alterum, animæ videlicet originem, flagitante sic methodo nostra rectè deolvimur. De qua cum non sit eadem omnium tam Theologorum, quàm Philosophorum sententiæ: Videndum nobis ut rectè circum variè dissentientes sententiæ viâ incedentes verissimam eligamus. Quamvis autem discrepantes sententiæ multa sint & inter illos absurdissima: ut illa, quæ ab angelis item à DEO
B 2 quidem

quidem sed ex anima mundi hominum animas productas fingunt,
& hujus generalis alia, quæ maximam partem recensentur à D.
Hieronymo Tomo 2. in Epistola ad Marcellinum & Augusti-
no in libro de origine animæ ad D. Hieronymum, & lib. 3. de
libero arbitrio cap. 21. & Eucherio in Genesin. vide & Aristo-
telem lib. 2. de anima cap. 4. textu 34. & Collegium Conni-
bricense in Comment in 2. de anima quæst. 3. articulo 1. : ta-
men nos totam hanc sententiarum diversitatem, quatuor potissi-
mum classibus includemus.

2. Initio enim fuerunt quidam inventi, qui opinarentur: om-
nes omnium hominum animas simul in creatione prima à DEO
productas, inq. thesauro Dei ad servatas: suo tempore corporibus in
utero materno διασωρευθεῖσιν absolutis, à Deo inmitti: cujus
sententiæ auctorem fuisse Origenem perhibent. Alij postea accesserunt:
qui quidem licet non statuerent, omnibus hominibus singulas
à Deo in prima creatione animas fuisse creatas: tamen certum
quendam animarum numerum productum putarunt, easq. priori
extincto in alia migrare corpora asseverarunt. Hujus τῆς μετα-
ψυχώσεως, hoc est, transfusionis animarum humanarum in alia
corpora parens fuit Pythagoras: quem Academici plerique omnes
sunt secuti. Verum enim vero hæc duæ sententiæ, ut jamdudum
explosæ, & hæresibus non immeritò annumeratæ, rectè à nobis eti-
am rejiciuntur.

3. Sunt præterea duæ adhuc dissentientes sententiæ, quæ hoc
præsertim tempore multos exercent, etiam doctissimos: quarum
una de novo animas à Deo singulis creari quotidie hominibus, &
nascentium corporibus infundi arbitrantur: altera verò non tan-
tum corpus, sed & ipsam animam non quidem per creationis sed
procreationis modum à parentibus esse existimat. Verum nos po-
stremam hanc, tanquam convenientiorem accipientes adsevera-
mus (ut ex definitione quoq. nostra patet) quod quamvis anima
immediatè Deo primo quidem nostro parenti Adamo sit inspirata:
postero-

posterorum tamen anime ex traduce (ut vulgari termino, sensu tamen salvo, uti liceat) hoc est, generatione parentum, & ita medietate propagentur.

4. At quare ita statuamus, causas habemus satis pregnantis, pondereque gravissimas 1. Ut enim Deus in prima creatione alijs animantibus benedixit, conferens illis omnipotenti suo verbo vim atque virtutem speciem suam propagandi: sic non minus ipsi quoque homini idem fecisse Genes. 1. vers. 28. legimus. Sicut igitur leo leonem, equus equum totum generat: ita etiam homo hominem totum, ex corpore & anima constantem vi benedictionis divine procreabit: nisi velis hujus generationem illorum facere minorem, 2. Apertissimum est testimonium Genes. 46. v. 25, ubi dicitur: Hæ anima egressa sunt è femore Iacob & 2. Reg. 17. v. 11. Ecce filius meus, qui egressus est de utero meo, quaerit animam meam. Præterea Adam genuisse dicitur filium Sethum ad imaginem & similitudinem suam, Genes. 5. vers. 3. Hinc certò concludimus, quod simul propagaverit animam: Et nullum fere est adversantium argumentum (dicta scripturæ si excipias, quæ tamen etiam Quæqueque arguunt) adversus anime traducem: quin illud confestim ad negandam naturalem anime leonis, equi & reliquorum brutorum propagationem possis retorquere.

5. Huc accedit quod malum originis à parente in sobolem derivari hanc possit: nisi animam tanquam subjectum peccati: hujus principale, sedemque propriam, unâ cum parentum semine traduci statuas. Quin imò ex ipso quoque Aristotele probari hoc posse videtur. Is enim disertè dicit: homo generat hominem & Sol. Item lib. 1. de generat. & corrupt. cap. 5. tex. 30. confitetur, quod generetur simpliciter alterum ab altero. Et certè si anima homini immediatè inspiretur, homo non generabit hominè, sed irrationale animal. At hoc est absurdum, homo enim generat hominem Aristot. 2. Phys. text. 26. Ergò producitur simul anima, sine qua homo, non est homo: vel generatio brutorum animalium præstantior

erit estimanda, quæ sibi producent simile, quod absurdissimum. Quamvis idem Aristoteles lib. 2. de generat. animal. capite 3. sui quasi planè inscius dicat: solam mentem extrinsecus accedere, eamq; solam esse divinam: ubi etiam parum sui memor, quod animam inextensam & indivisibilem esse lib. 3. de anima, hanc ita malè philosophatur.

6. Et istæ sunt rationes, traducem animæ probantes præcipuæ: ac licet multò plures pro traduce adduci possent: tamen nos hic paucis hac vice contenti, reliquis enumerandis supersedebimus; cum illa passim cuiusvis etiam sint obvia. Quod autem de novo non creentur animæ, inde licet colligere, quod Genes. 2. vers. 2. dicitur, Deum die septimo opus suum perfecisse, eog; ab omni opere immediatè videlicet creando quiescisse. Genes. 2. vers. 2. Sic itaque tum immediatam illam creationem finivit & conclusit: & nunc mediante generatione naturali rerum species propagat. Imò si quoti die adhuc immediatè conderentur animæ: sanctæ ceriò & immaculatæ à sanctissimo Deo producerentur. Quod si igitur sanctæ ita infunderentur in corpus peccato pollutum & conmaculatum: nonne Deus inde injustus, auctiorq; peccati, quod tamen absit, ut statuamus, diceretur?

7. Valeat igitur illa de nova animarum creatione sententia; licet habeat defensores sane graves: inter quos quoque est D. Hieronymus, ut & ipsè Julius Cæsar Scalger: quos tamen in his suo sensu libentissimè patimur abundare. Nos potius cum D. Augustino alteram, de traduce sententiam sectabimur: qua hominem ab homine totum, secundum animam & corpus progenerari, salva nihilo minus animæ immortalitate, dicimus: Ita ut divinam quid potentià lateat in parentiū semine, quod beneficio traxerit, excutatur & accenditur, ex eog; anima, suo tamen modo, nobis planè incognito, & spiritui competenti, generatur: non secus ac in felice ignis latitat, qui ferri attritu elicitur.

CAP.

CAP. V.

1. Origine anima humana sic exposita: sedes ejus propria sequitur aperienda. Qua vero in corporis parte sedem suam habeat anima, valde iterum est controversum. Varia enim sunt Philosophorum & Medicorum hac de re sententia, quarum bene longus textitur Catalogus ab Andrea Laurentio Doctore Medico libro 4. operum Anatomicorum quaestione 1, quas omnes huc transcribere non est animus. Insigniores & pra alijs magis nobiles sententiae tres sunt: quarum una quae Galeni, Medici istius insignis propria in cerebro eam habitare: altera in corde, quae Peripateticorum: & tertia deniq; animam totam in toto & qualibet parte totam asserat.

2. Nos cum D. Augustino, alijsq; patribus, reliquis posthabitis, posteriorem tanquam veriore, utraq; quod dicitur, manu arripimus. Et quidem sententiae huic, cui adspulamur, rationes, favent haut contemnende. Cum enim Iulius Caesar Scaliger Philosophus certè acutissimus hoc ipsum de omni forma adfirmare non vereatur: quare nos idem de tam nobili forma, anima puta, negemus? Forma certè nulla, & sic consequenter nec anima, potest aliquod corpus informare, & informando verum subjectum Physicè unum constituere, nisi simul corporis istius partes omnes permeet & inhabitet.

3. Si igitur jam anima cum corpore toto debet uniri, ut certè debet: qui quaso potest aliud, praeter quam quod sit tota in toto, & in qualibet parte tota, verè statui? uniens enim unito, ut praesens est necesse. Atq; sic si in pede, manu, aut in alio quopiam corporis humani membro non esset anima, utiq; illud ipsum membrum corporis istius pars dici nequiret: Et ad ejusdem essentialem unitatem constituendam nequaquam congregeretur: nisi aequae ac alia corporis membra ab anima actuarentur.

4. Vbi-

4. *Ubi* cumq; autem iam est anima: ibi quoq; necessario eam esse totam (totalitate quidem non quantitate, sed essentia ut Hospinianus ex *Æquarij Metaphysicis* annotat) spiritus, qualis anima est, conditio requirit. Spiritus enim à seipso est, individuus & simplex: ita ut partem extra partem non habeat, sed ubi cumq; sit, ibi totum eum esse oporteat. Cum itaq; anima essentia sit indivisibilis, quæ nec magis nec minus, aut ullam inensionem admittat: sequetur infallibiliter, animam etiam in minimo dictulo tam esse essentialiter presentem, totam, & perfectam, quàm in alijs partibus longè nobilioribus.

5. Interim tamen dum hoc asserimus, non negatur à nobis: posse certis membris aliquem primatum ratione huic possessionis adscribi: qui tamen non ab anima, quæ anima, sed qua illa facultatibus est prædita & potens, provenit. Adest enim anima eminentius cerebro, cordi & hepatis, tanquam partibus principalibus: quàm pedibus, digitis, alijsq; corporis partibus minus principibus. Atq; hinc statuisse videtur Aristoteles, radices quasi agere animam in corde, vel in eo membro, quod illi ἀνάλογον tanquam membro principi, ut in libro de communi animalium notione dicit expressè, totum animal esse sicut civitatem optimè institutam, & animam sicut regem, dicitque quod sicut rex non est in tota civitate, sed in una præcipua parte, nec anima in toto corpore, sed in una præcipua parte scilicet corde, & in libro de senectute cap. 2. & 3. de partibus animal. cap. 4. dicit, principium sensus esse in corde, ergo ibi erit anima (de quo tamen lis est ac contentio, inter Medicos & Peripateticos.) & ita ex corde in reliquas corporis partes derivari: ita ut hisce quidem partibus essentialiter adit: verum cum tali ex corde derivatione & participatione: vel ut Zabarella loquitur esse principale & radicatum in corde habeat: esse verò principatum in membris obineat reliquis.

6. Idem etiam testatur experientia. Refert enim Iohannes Schenckius observat. Medic. pag. 1. natum fuisse in oppido quodam

dam puerum, qui umbilico tenus integer exstabat, superna autem partes ejusdem gemina erant, ita ut duo pectora totidemq. essent capita suis praetera sensibus ac partibus. Nam una pars cibis utebatur, abstinebat altera, dormiebat una vigilabat altera, unde duplicem collegerunt animam. Deinde fuit natus alius capite tantum & humeris geminus in illo conspicua fuerunt nunquam diverse operationes, sed idem cibi erat appetitus, fames eadem vox similima: unde unitatem animae concluderunt. Hinc manifestum est, quod cor, non vero cerebrum vel alia aliqua pars sedes, domiciliumq. animae possit esse: Nam in eo membro radicitur anima, cujus unitatem vel multitudinem sequitur unitas vel multitudo animalis.

C A P. VI.

1. Et sic est anima sedes: restat ut coronidis loco questionem de animae immortalitate breviter in tabula quasi enodatam exhibeamus, quod si fecerimus, manum de tabula, quod dicitur, removebimus. Quamvis autem multi sunt, qui cum Epicureis, Averroë, Plinio & alijs de grege porci, qui fruges consumere nati, ut cum Horatio loquar, hominibus planè atheis, animam olim separatim existituram negent: merito tamen ab ijs nos sejungimus. Quare autem nos è sacris & rationibus sanis multò melius instituti ab hisce secessum faciamus, brevibus hinc definiendum.

2. Illis proinde Philosophis & Philologis (inter quos & Seneca piè & religiosè de Deo multis in locis scribens, numeratur) qui admodum circa hanc de animae immortalitate materiam sunt halucinati, relictis: sanioribus Philosophis, qui animam cum Theologis immortalem statuunt, nos adjungemus. Quorum tamen illi non ita apodicticis ac isti, rationibus animam corporis compage per mortem solutam immortalem, & post resolutionem à corpore, superstitem nobis persuadent. Semper enim fere non desunt instantiae: quae istis rationibus magno opponi numero possunt: unde & nos in rationi-

tionibus Theologicis, non negligentibus interim Philosophorum quasdam rationes, primario acquiescemus.

3. Inter Philosophos quidem Ciceroni lib. 1. Tusc. quaest. Pherecides Syrus Pythagorae praeceptor primus est immortalitatis animae assertor. Verum longo ante hunc tempore Mercurium Trismegistum Mosis ὄντοπος in eadem plane, quod anima sempiterna sit, fuisse sententia perhibetur. Esse eos quoque in populo Iudaico idem statuisse testatur nobis facit Porphyrius lib. 4. de abstinendo ab usu carniū. Nec non diuinus Plato & Aristoteles, Philosophiae lumina idem rationibus haut exiguis adstruxerunt: quarum nos pauculas tantum subnectemus.

4. Et praecipue quidem ac principes rationes, quo Philosophi pro animae immortalitate pugnant sunt: 1. quod sit essentia simplex, invisibilis, immaterialis, Deo similima ut dicit Socrates in Phaedone, qua non possit in sua principia, cum nulla habeat, resolui, quod sit essentia seipsam primo mouens: & huiusmodi essentiam immortalem adstruunt & sempiternam. 2. Si anima esset mortalis bene ageretur cum malis; male cum bonis. Illi enim post perpetrata in hac vita scelera, nullas earum darent poenas: Hi post transactam in multis calamitatibus vitam honestam nulla reportarent premia. Et 3. Habet etiam operationes extra materiam, & ab organo corporeo non dependentes. Haec recenseri possunt testimonia, Aristotelis lib. 1. de somno & vigilijs cap. 2. Ciceronis lib. 1. Tusc. quaest. &c.

5. Adde quod anima humana naturaliter desideret aeternam, & felicitatem summam, cuius appetitus frustra non sit congenitus. Desiderio proinde isto generali, quo videlicet felicitatem animam, quam in hoc rerum statu adipisci non potest, exoptat: eam plane non defraudatum iri, sed in alio quopiam futuro statu consecuturam, certo arbitrantur. Quod quidam pro Herculeo Aristotelis argumento, quo nimirum ille animam humanam probare voluerit aeternam, venditare non verentur.

6. Sed

5. Sed rationes hæ, ut & alia, quas magna copia adducere solent, videntur ita comparata, ut forte non omnibus in sua conscientia satisfaciant: ideo nos solidiores ex scriptura sacra, quas sub absoluta fidei ratione credere habemus necesse, adjiciemus.

7. Quamvis autem & hæc haud ita paucis possemus pro anime immortalitate armis militare: tamen unam duntaxat, atque alteram rationem ex divinis scripturarum oraculis, quibus refragari nefas esse ducimus, petitam in medium proferemus. Et primò quidem patet hoc ex carnis resurrectione, qui articulus est humanae rationi planè incognitus, in verbo autem sacro nobis peculiariter patefactus, fideiq; proprius. Si igitur jam corpora demortuorum, in die novissimo resurrectura debent cum anima ita copulari, ut in æternum disjungi rursus non possint: utiq; etiam sequetur, animam immortalem esse. Sed prius indubitata esse veritatis, ex textibus sacris, ut 1. Thess. 4. vers. 17. & alijs quam plurimis patet. Posterius itaq; sua sponte sequi cuilibet liquet videre.

8. Nec tamen anima moritur & perit ad diem usq; judicij novissimum, corporumq; resurrectionem, ut quidam impiè somniant: quod tum; perpeffa prius morte illa corporali, cum corpore debeat revivisci, perpetuumq; manere. Hoc enim diaphanè & expressè adversatur aphorismo Servatoris Matth. 10. vers. 28., qui animas occidi non posse pronunciat; alijsq; scripturæ testimonijs Eccles. 12. vers. 7, ubi dicitur, quod anima ad Deum, qui dedit illam, statim à corpore soluta, revertatur.

9. In primis autem lucidissimum est, quod anima simpliciter immortalis sit, argumentum in Christi disputatione contra Sadduceos resurrectionem corporum negantes Matth. 22. vers. 32. si enim Deus dicitur Deus Abrahami: Et vero Abraham longis temporibus retrò elapsis mortuus est: Deus autem non mortuorum, sed vivorum Deus, invictè sequetur, Abrahamum vivere: Non vivit autem Abraham, qui ad corpus, secundum quod mortuus est; Ergo secundum animam vivat, cum tertium in homine non detur,
necessa-

necessario concluditur; Et per consequens, ut hujus ita & aliorum animas vivere, ac immortales esse, verè credendum.

10. Atq; hæc de cognitione animæ generali, ut à sensu hominum remota, ita & difficilima (ut meritò animam $\Phi\upsilon\sigma\iota\upsilon\sigma\iota\varsigma$ à $\Phi\omega\upsilon\sigma\iota\alpha$, naturam inadspectabilem lib. 1. de diæta nominarit Hippocrates) disseruisse pro tempore & occasione data sufficiat: specialem quo ad $\delta\upsilon\omega\alpha\mu\epsilon\iota\varsigma$ $\sigma\upsilon\lambda\lambda\eta\sigma\iota\varsigma$ proximè subsequens, Deo nos benè juvante, dabit expeditam.

Α Π Ο Ρ Η Μ Α Τ Α.

I.

Vtrum in homine uno anima duntaxat una: an verò secundum potentias tres? Negato posteriore, prius affirmatur.

II.

An animæ humanæ numero tantum differant? A.

III.

Ecquid nostrates in iis hypocaustis, ubi moribundi sunt, propter animæ egressum, ut vulgus existimat, fenestras aperire debeant? Negativè respondebitur: quò minùs verò propter fœtutum id, & nimis corruptum vaporem fieri possit; qui ex jam jam morientium corporibus egreditur, ut nimirum ille ita dissipetur, nihil omnino prohibere arbitramur.

Laus Deo.

De vi uel quid fructus omni regni de fructu
Sine offensione facite i iudice et gentibus. Et de
sue dei. Sicut et ego pro omni vobis placere vo
luntas quod in velle est si quod iudicatis et per

Capitulum undecimum

Et iocundus meo fote. Sicut et ego xpi hinc
ante vos facit. quod per vna memoria estis
et sicut habetis vobis per spiritum in an tenetis
Et solo aut vos facit quod omni vni caput xpi
est caput et multiter vni caput vni xpi. Et
Dicitur omni an. Et sicut velle caput
detur caput sunt. Dicitur et iudice omni a

Et iocundus non velle. caput detur caput sunt.

Omni est em. et sicut velle. Et sicut si non

velle. iudice et velle. Et sicut velle. Et sicut

velle. iudice non. Et sicut velle. Et sicut velle.

velle. iudice est. Et sicut velle. Et sicut velle.

velle. iudice non. Et sicut velle. Et sicut velle.

velle. iudice non. Et sicut velle. Et sicut velle.

velle. iudice non. Et sicut velle. Et sicut velle.

velle. iudice non. Et sicut velle. Et sicut velle.

velle. iudice non. Et sicut velle. Et sicut velle.

velle. iudice non. Et sicut velle. Et sicut velle.

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

7

Centimetres

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

ATIO XX.

A IN GE-

DEFINITIONEM,

& immortalitatem

cans.

m

M. A.

ÆSIDIO

NOBLOCHII,

; Med. & Phil.D.

rgensium Academia
am suscipiet

Ischlegelius

nsis Varilcus.

horis & loco notis.

(S)

ER G AE,

per Iohan. Gorman.

Is CVII.

Handwritten text on the book's spine, including 'Dietrich...' and '1717'.